

VASÁRNAP

EGYHÁZTÁRSADALMI KÉPES CSALÁDI LAP.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
TÓTHFALUSI JÓZSEF,
ev. ref. lelkész.
TÁRS SZERKESZTŐ:
PAÁL GUSZTÁV,
ev. ref. koll. tanár.

KIADJA:
Az Erdélyi Ref. Egyházkerület
„Egyházi Ertekezlete“

Megjelenik:
minden vasárnap egy iven.
ELŐFIZETÉSI ÁR:
Egy évre . 4 kor. Negyedévre 1 kor.
Fél évre . 2 kor. Egy szám ára 10 fill.

Kálvinista bőjt.

Olyan bőjtre, a minő a keresztyén világ zömének köztudatában él, Krisztus az ő követőit nem kötelezte. Említem-é a Keresztelő kérdezősködő tanítványaihoz intézett feleletét, melyben az ilyen bőjt az igaz keresztyénre nézve lehetetlennek van mondva (Máté 9. 15.)? Említem-é az ilyen bőjt határozott elítélését épen általa, a midőn szól: nem az tisztátalanít meg, a mi szádon bemegegy, sőt ellenkezőleg (Máté 15. 11.)?

Legnagyobb letéteményese is, Pál meg nem szűnik prédikálni e bőjt ellen. A hasnak rendeltetett az eledel (I. Kor. 6—13.) — mondja. Mi köze tehát azzal a léleknek? Ha egyszer az Isten országa nem életben és nem italban áll (Rom. 14. 17.), hogy hiheti valaki, hogy az eledel kedvessé tegyen Isten eiőtt (I. Kor. 8. 8.), hogy a test illetően gyakorlásának néminemű haszna legyen (I. Tim. 4. 8.)? Balgatagság! A tisztáknak mindenek tiszták (Tit. 1. 15.); azok ama magaslaton állnak, hol az Istenek minden teremtése jó (I. Tim. 4. 4.); hol nem terhelik magukat ceremóniákkal (Kol. 2. 20.).

Kálvinista keresztyénnek ezt nem szabad felednie. Szüntelen elméjében kell forgatnia a helvét hitvallástétel tanítását: nem tetszett a bőjt a Jehovának, melyben az étkektől és nem

a vétkektől bőjtölnének a zsidók. A mi Istenünknek sem tetszik a bőjt, melyben az étkektől és nem a vétkektől bőjtölünk.

Bőjtölni a vétkektől. Mi ez? . . . Nem vétkezni. Nem élni a bűnnel. Hanem cselekedni a jót. Azt, a mi Istennek tetsző; a mi ő előtte kedves. Vagyis úgy élni mindenekben, mint Istennek szolgálai. Türesben, nyomoruságban, szükségben, szorongattatásban, vereségekben, háboruságokban, bőjtölésekben, tisztaságban, tudományban, szelidségben, jóságban, szentlélekben, őszinte szeretetben, igazságnak beszédében, Istennek erejében (2. Kor. 6. 4—7.) és így tovább. *Ez az igazi bőjt.*

Hogy juthatunk e bőjthöz? A Krisztus által. A kinek egész élete ilyen bőjt volt. A ki maga volt a megtestesült bőjt. Szívünk, lelkünk szerint átadni magunkat ő neki. Reá támaszkodni, kiben megtestesítve áll előttünk az igazi bőjt.

Nehéz?! . . . Bizony nem könnyű. De nem is lehetetlen. Ime a sok út és mód közül egy. . . . Gondolj a Golgothára. Ormán a véres kereszt. Rajta a jó Pásztor. Utált és az emberektől elhagyatott, fájdalmak férfia és betegség ismerője éretted. Betegségidet ő viselte, fájdalmidat ő hordozta. Ostoroztatott, veretett, kinoztatott éretted.

Megsebesített bűneidért. Megrontatott vét-

keidért. Békességnek büntetése rajta. Gyógyulásad az ő sebeiben (És. 53.) Kicsufolt, kigunyolt, megkacagott nagy szive éretted szakadt meg. Nézd, lehajtott, jóságos arcán még a halálban is ott van az éretted könyörgő szeretet. Felismered-e, hogy ez Ő? Nem indul-e meg szemed árja látva őt, az éretted nagy szenvedőt?

Ha átérzed szenvedését, kinjárt: reá támaszkodol; egész valódad átadod nékie, Ő benne élsz. Milyen életet? Olyant, mely maga volt az igazi bőjt; maga volt a megtestesült bőjt. Mely a jó reformált ember, a jó kálvinista keresztyén bőjtje. Csakis ez és semmi más.

Molnár Imre
bardóci lelkész.

Br. Bornemissza Ignáczné sz. Katona Klára.

Dr. Kenessy Béla emlékbeszéde.

— Elmondotta Mária Valéria-árvaházban 1967. febr., 7. —

„Anyai gond, anyai báj
Virraszt a bölcső felett,
Redős homlok, mosolygó száj,
Az aggódó szeretet;
Kire ily nap nem derül:
Szánd az árvát, könyörülj!”

(Arany J.)

S ez a könyörület, ez a szánalom rezgett át annak a nemes, nagyasszonynak a szívében, akinek a lelkeben született meg az Árvaház megalapításának az eszméje s a kinek az erős akarata, buzgósága létesítette vele együtt lelkesülő és együtt munkálkodó társaival ezt a kicsiny kezdetből nőtt, de mind terelvényesebbé váló intézetet.

Az alkotás munkája gyönyörűséggel, magasabb élvezettel jár; de a nevelésé, a megtartásé, a gondozásé már állandó munkássággal, az aprólékosságig menő és szerető vigyázással, fáradhatatlan utánjárásal, hűséges odaadással és folytonos éber figyelemmel. És br. Bornemisszáné nemcsak a megalkotás gyönyörűségéből, hanem a fejlesztés, a megtartás és gondozás munkájából is kivette a maga részét. Tudta, érezte, hogy ha a társadalmi tömérdek bajon és nyomorultságon segíteni akarunk, akkor az orvoslást a gyermekek nevelésén kell kezdeni és pedig legelső sorban a leány-gyermekek nevelésén, mert hiszen „a férfiúnak dicsőssége az asszony” — mondja Pál apostol — és a hány tisztességes, nemesebb gondolkozású és érzésű nőt tud adni a társadalomnak, annival emeli ennek erkölcsi színvonalát és nemesedését.

„A férfiak” — írja Kavanagh Julián — nevüknek halhatatlanságot szereznek azzal, ha népeket szabadítanak fel, vagy birodalmakat hódítanak meg;

de ki számlálja meg azokat, a kiket nemes női szívek szabadítanak meg a nyomortól, vagy azokat a lelkeket, akiket a menny számára ők hódítanak meg? („Frauen der Christenheit.”) És tényleg a világtörténetet legnagyobb részben még mindig abban a régi pogány szellemben írják, amely a zajos káprázató sikereket és a vakító nagy tetteket különös előszeretettel jegyzi fel, de nincs érzéke a keresztyén szíveknek alázatosságban, csendben, kitartó hűségben való munkája iránt. Ha a nőknek a népek történetében való szerepét, hatását, befolyását kutatjuk, a historia mind csak császárnékról és királynékról, hősnőről és női lángelmékről beszél, vagy olyan asszonyokról, akik hírüket és hatalmukat vagy bódító rendkívül szépségüknek vagy egyébként elbűvölő egyéniségüknek köszönhették; de azoknak emlékezetét alig őrizte meg Klio, akik ott a családi élet békés háziasságban; odaadó szeretetük napsugaras nyájosságban, feláldozásuk és igazi vallásosságuk tevékenységében fényt, meleget, áldást boldogságot árasztottak környezetükre és nemesítették meg mindama lelkeket, akikkel csak érintkeztek. Pedig gyönyörűen mutat rá egy kiváló francia író, Aimé Martin, amikor végig pillantva a francia királyok történetén, azt mondja, hogy „ama hetven király közül, aki a francia koronát viselte, csak három szerette népét és ezt a hármat édes anyja nevelte” és ugyancsak ő írja, hogy a nők befolyása körülöleli az egész életet. A menyasszony, a feleség, az anya: e három varázsszó, amelyben benne van az egész emberi élet boldogsága. A férfi feleségével beszél meg dolgait, anyjának engedelmeskedik s a gondolatok, amelyeket ő keltett fel benne, az érzések, amelyeket ő adott neki, alapelvekké és jellemének tartó oszlopaivá lesznek és nem egyszer erősebbek, mint szenvedélyei. Az anyák ölében nyugszik a népek szelleme, szokásaik, előítéleteik, erényeik, egy szóval: az emberi nem kulturája. A férfiak azokat a gondolatokat, azokat az eszméket és eszményeket hirdetik a közéletben, amelyeket a nők a családban ápolnak és azok megvalósításáért küzdenek, amelyekért a nők lelkesednek s amelyeken ők csüggenek.

Megmenteni, felnevelni s a család és így a nemzet számára jóra való tagul oda ajándékozni éppen azt, aki a szülői gondozást és nevelést nélkülözni kénytelen; jelleme, akarata gyökerét jó mélyen beültetni ebbe a földbe, ebbe a való életbe, hogy itt jól érezze magát, erőteljesen és lelkiismeretesen dolgozzék, értse meg és tartsa be hivatását; szívének kelyhét azonban megtölteni a hitnek és szeretetnek égi harmatcseppjeivel, hogy boldogság után vágyó és az Isten számára teremtetett lelke szomjtól el ne epedjen, szeretet után sovárgó szive az önzésben össze ne zsugorodjék: mindenesetre a legnemesebb gondolatok és törekvések egyike, méltó egy fenkölt lélekhez, aki meghalt az üdvözítő ama szavait: „valamit cselekesztek

egygyel az én kicsiny atyámfiak közül, én magammal cselekedtetek“ (Máté 25: 30). Az Árva-Egyletnek pedig méltó, hogy elevenítse fel annak emlékezetét, akit egy hosszú, gazdag, szép élet után immár egy év óta a buzdi sirbölt fogadott pihenésre és mutassa meg nemes alakját annak a nemzedéknek is, amely nem részesült abban a szerencsében, hogy őt személyesen ismerhette volna s vele közvetlenül érintkezhetett volna.

1814-ben születvén, nemzeti életünknek egész újjászületési korszakát látta s élénk szelleme odaadó, lelkesülő érdeklődésével kísérte már a múlt század harmincas-negyvenes évek mozgalmainak minden mozzanatát. Látta azokat a szellemóriásokat, a politika, a tudomány és az irodalom terén működve, kik előkészítették a nemzeti élet megújulását. Átélt a szabadságharcnak felséges eposzba illő eseményeit, dicsőségeit éppen úgy, mint borzalmait s amíg férje és testvére ott küzdött a csaták viharában, ő maga házat és gyámolító vendégszeretetét tárta fel a védelmet keresőknek. Az oláh fölkelés előtt menekvők messze vidékről sereglettek hozzá és találtak nála biztos otthont. Amikor pedig a világosi katasztrófa után Párizsba emigrált, a Hôtel d'Espagneban lévő lakása volt gyűléshelye a külföldre menekülteknek. Ott találkoztak a honfiak, siratták el hazájuk vesztét, de ott vigasztalták is egymást egy jobb jövő reményeivel és készítették elő ezt a jövőt tervezgetésekkel és az itthoniak biztatgatásával. Az emigráltak és az itthon maradottak között az érintkezést rokonával, gr. Bethlen Gáborné sz. gr. Mikó Rózával együtt ő közvetítette.

A 60-as évek elején haza jöve élénk részt vett az itt akkor megindult jótékonysági mozgalmakban. A politikai élet terén az első rugyifakadást még nagyon hamar lefagyasztotta a bécsi szél, a lelkek figyelmé a társadalmi tevékenység felé fordult. Az alföldi nagy inség is a maga egész borzasztóságában tárta fel azt a tömérdek nyomort, amely ott pusztit a magyar társadalmon. Országszerte megmozdulnak a segítségre a karok s egyletek alakulnak a jótékonyság gyakorlására s akkor alapítják meg a Nőegyletet. Br. Bornemisszáné azonban hamar belátja, hogy az általános nyomornak nem a végrehajtásait, hanem egyenesen a gyökerét kellene orvosolni és fölveti egy leány árvaház megalapításának az eszméjét. Tervének megnyeri Szász Domokosné, Bán Istvánné, br. Huszár Ádámné, br. Kemény Istvánné Kovácsi Antalné, Kócsy Károlyné, Fejér Mártonné, Korbuly Bogdáné és Ürmösi Sámuelné urasszonyokat és 1873-ban már megkezdheti az Árvaház a maga működését az első 8 árvának a fölvetelével.

Az erély, amelylyel a megalkotáshoz fogott, nem lankadt meg a kivétel nehézségei között sem. Az, aki eleitől fogva együtt működött vele s hála Istennek még ma is itt áll Egyletünk élén, Szász Domokosné írja róla, hogy mennyire sajnálja, hogy az ő „kedves Bárónéjáról emlékezve, nincs hozzá méltó tolla“, hogy

lefesse „az ő igaz, nagy lelkesedését, fáradságát nem tekintő buzgalmát, folytonos foglalkozását ésszel, fővel és teljes lélekkel, szembeszálva ellenkezéssel, nem rettenve vissza a küzdelmektől, pedig volt bennük része, míg létrehozta kedvenc ideálját: az árvaházat, amely iránt soha sem szünt meg érdeklődése, közelben és távolban, élete utolsó idejéig. Volt tőle mit tanulni, elsajátítani. Szinte átragadt az emberre lelkesedéséből, buzgalmából, az igaz jóakaratóból s páriatlan tevékenységéből . . . valami“.

A 80-as évek elején családjával külföldre menve az árvaház választmányának tényleges elnökségétől s így az egylet ügyeinek közvetlen vezetésétől megvált ugyan, de élete utolsó napjáig a legélénkebb érdeklődéssel viseltetett kedves intézetének minden dolga iránt. A mint egyáltalában mindvégig 92 éves koráig megtartotta szellemének, ítélő képességének teljes erejét. A politikai napi események, a közügyek, a hazai és külföldi irodalmi jelenségek mind érdekelték még azokban az években is, a mikor már jól túllépte a Zsoltár-író kijelöltét.

Amint az ember öregszik, lassanként mind elégedetlenebbé, komorabbá válik. Körülötte kezd úgy eltörpülni minden. Maga lévén kicsinyessé, az emberi kicsinyességek egész az elkeseredésig bántják. Legtöbbször önmagával is, az emberekkel is meghasonlik. Kezd elköltözködni, szinte öntudatlanul tetszik neki, hogy hogyan lazulnak azok a kötelek, hogy aztán, miként Jóbról írva vagy, „életével megelégedvén“ hagyja el ezt a szegény s már semmi örömet, semmi boldogságot nyújtani nem tudó földét. És báró Bornemisszáné még matrona korában is egy gyermek-leány naivitásával és egy fiatal asszony üdeségével tudott örülni mindennek, tudott gyönyörködni az ifjuság minden bohóságában, játékban, megtudta érteni a fiatal lelkek minden hullámverését és gazdag kedélye sugaraival tudta az utolsóig fénybe vonni egész környezetét. A vén emberek többnyire már keserű, éles bírálatra hajlandók; báró Bornemisszáné mindvégig csak a jót keresi ki és látja meg mindenben s szeretettel fedezi fel még a hibákat és gyengeségeket is. Csodálatosan jó szemei vannak, nemcsak abban, hogy aggkorában is még szemüveg nélkül készíti művészi, finom kézi munkáit, hanem főleg abban, hogy még az árnyban is meglátja a legcsekélyebb fénysávot is és nem az árny komoritja el, de az a vékonyka fénysáv gyönyörködteti. Csak igazán nemes, eszményi lelkek tudják mindenütt a szépet és jót felfedezni, csak igazán szerető szívek tudnak mindeneket elfeledni, minden iránt türelemmel lenni és csak igazán finomon ajzott kedélyek tudnak visszahangot adni az emberi lelkek minden hangjára.

A Zsoltár író azt mondja, hogy „az Úr házának plántái a mi istenünknek pitvariban virágoznak. Vénységökben is gyümölcsöznek, erősek és zöldelők: hogy hirdessék az Urat, az én kösziklámát igaznak lenni és hogy nincsen hamisság ő benne!“ (92. zsolt. 14—16).

A szép, a nemes, a megelégedett, a gazdag, tettekben és érzésekben gazdag életnek ez a titka, hogy az ember az Úr házában az Isten „majorjának“ legyen a plántája. Ott gyökerezzék mélyen lenn magában az Istenben, koronájával pedig oda nyuljon fel az örökkévalónak trónjáig, amelynek zsamolyszéke mellől fakad az örökéletre buzgó viznek kútfeje.

Br. Bornemisszáné azok közzé a mélyen vallásos lelkek közé tartozott, akik a keresztyén igazságokat, a Jézus felséges tanításait beviszik a mindennapi életbe, hogy legyenek azok nekik önmaguknak boldogításukra és megnyugtatójukra, másokkal szemben pedig erőforrás a felebaráti szeretetnek, könyörületeségnek, szelidségnek és türelmességnek gyakorlására. Rá is illik a költő szava:

„Senki vigasz nélkül nem forga körüléd,
Ahol egy könny csillant, te azt letörüléd.“

(Arany)

A gyermeki kegyeletteljes hálával mondotta róla előttem, hogy „kegyes is volt hozzá az Isten, mert hosszasan élt, keveset szenvedett, szépen halt meg.“

Áldás volt élete, legyen áldott emléke!

Alkotása, gondjainak és szerető gondozásának tárgya pedtg éljen és virágozzék. Hadd vegyen védő szárnyai alá minél többeket az Úrnak „kicsiny atyjafiái“ közül és bocsásson minél gazdagabb rajokat ki az élet munkatérére, becsületes tiszta, megbízható lelkeket, akik bármely körbe kerülven is, szolgálatára legyenek annak a két nagy eszménynek, amelyért az élt, akinek emlékeztét némes tantulságul most ujitottuk meg: a hazának és a vallásnak!

Az alapítónak emlékoszlópa élő kövekből épít tessék meg!

Kegyesség utja.

Isten akarata.

Igen számtalan dologhoz annyira hozzászokunk, hogy különös könnyelműséggel beszélünk arról; meg sem fontoljuk, mélyebben nem is vizsgáljuk szavunk értelmét. Ez a rettenetes könnyelműség különösen akkor ötlük a komoly figyelő szemébe, mikor az erkölcsi világrendnek leglényesebb törvényeiről, tényeiről van szó. De talán semmit sem hordozunk oly sokszor, oly rettenetesen könnyelműen, nyelvünkön, mint a jó Isten nevét. Akár káromoljuk nevét, akár szenvedőt vigasztalgatunk említésével, azt tapasztalhatjuk, hogy igen sokszor nem tudjuk, hogy mit cselekszünk. Szerintem Isten nevének káromlása csak olyan bűn, mint hogyha valakinek vigasztalására emlegetjük akkor, a mikor mi sem hisszük Istennek véghetetlen hatalmát.

Sohasem láttál-e embereket, kedves olvasóm, kik a szenvedő fülét telezúgják az „Isten úgy akarta, meg kell nyugodni Isten akaratában“, „Istennél minden lehetséges“ és ezekhez hasonló mondásokkal? Pedig ők maguk legkevésbé hiszik azt, a mit nagyon keneteljesen mondanak! Feles számmal vannak az ilyen emberek, vagy mondjuk úgy, hogy bizony mindnyájon ilyenek vagyunk. Én nem tagadom; a kételkedés ördöge sokszor megszállta, megtépdeste lelkemet. Mikor semmi bajom, semmi bánatom sem volt, én is váltig vigasztalhattam szenvedő felebarátomat,

hogy ne essék kétségbe, hogy csak bízzék Istenbe, mert Isten így akarta, Isten akarata szent, és Ő majd jót is ad. Biztatgattam, vigasztalhattam másokat, de mihelyt saját életem egén fellegek tornyosultak, mikor a megpróbáltatások, szenvedések és csalódások záporosója engem is csapkodott, akkor bizony megelégedtem Istennek akaratáról, az Istenbe való bizalomról: önmagam, saját háborgó lelkemet nem tudtam megnyugtani, vigasztalni, erősíteni. Azt hiszem, ezzel igen-igen sokan vannak így. De talán kérdezem kedves olvasóm, hogy mi ennek az oka? Én megmondom. Az, hogy hitünk, meggyőződésünk, vallásunk nem benső, nem mélységes, nem igazi, hanem csak külső máz, felületes szóbeszéd, hamis gyöngy.

Ezt nem mondom én megróvásképen; hiszen magam is tudom, hogy mennyi fáradságba, mennyi igyekezetbe kerül Istennek ösvényein haladni, a hitet megtartani és a reményt soha, de soha el nem veszíteni. Tudom ezeket, azért szavam talán nem megróvásképen, nem az elbizakodott farizeus hangján intézem hozzád, hanem saját és mindnyájunk gyarlóságának tudatában intlek, kérlek, hogy igyekezzél magánéleted egyszerű eseteiből és a világ hatalmas életének megrázó eseményeiből Istennek akaratát, Istennek ujját, gondviselését megismerni.

Ha a napokban átlapozgattad az ujságokat, olvashattad azt az óriási hajószerecsétlenséget, mely a Berlin nevű gőzössel történt, a midőn az már már útjának céljánál volt. A hajón igen sokan voltak és a hajószerecsétlenséget jelző első hír azt hozta, hogy az utasoknak százakra menő számából csak egy menekült meg. Nem gondoltál-e arra, hogy hogyan is lehet az, hogy annyian meg annyian közül épen csak egy maradt meg? Sokan, kik ezt olvasták, könnyen átsiklottak ezen, talán többen bizonyára felkiáltottak: „No, milyen játéka a véletlennek; már ez igazán csak véletlenségből történhetett!“ Kevesen, igen kevesen gondolhattak arra, hogy ezt Isten akarta így, kinek tudta és akarata nélkül hajunkszála sem görbülhet meg; a ház fedeléről még egy veréb sem eshetik le. De valószínűnek tartom, hogy a hajótörésről szóló későbbi hírek, melyek már több ember megmaradásáról értesítenek, sok emberben elthették fel azt a gondolatot, hogy itt nem játszhatott csak a pusztá véletlen közbe, hogy itten mégis egy felsőbb hatalomnak akaratára nyilatkozott meg. Mert ime, egyik utas már a hajóhoz siető vonaton ül, mikor észbe jut, hogy gyufát vegyen; leszáll és abban a pillanatban elrobog a vonat. Mások 1—2 perczzel később érkezik a vonat indulásánál; mások a megbeszélit utitervtől eltérően egy nappal előbb vagy később indulnak el; de valamennyien kikerülnek a veszélyt akaratuk, szándékuk ellenére. Vajjon itt is a véletlen játéka dolgozott vagy Istennek bölcs, kifürkészhetetlen akaratára? De azok közül is, kik a hajón vannak, sokan életben maradtak. A hajó roncsain voltak, a mig segítség érkezett. Ezek miért tudtak megmenekülni, miért bírták ki a fagyasztó hideget, az örjítő éhséget? Isten csak megakarta próbálni, éreztetni akarta velük kezének súlyát, de nem hagyta el; az utolsó pillanatban segélyt küldött számukra.

Nem tudom, hogy e hajószerecsétlenség képe milyen gondolatokat ébresztett másokban, de az én szívemben, lelkemben egyre hangzik: „Uram legyen minden a Te akaratod szerint“ . . .

Paálné György III.

Máglyahalál.

A máglyahalál.

Mai képünkön a rég letűnt sötét századoknak egy szomorú jelenetét mutatjuk be olvasóinknak. Mi protestánsok mindig vérző szívvel forgatjuk a lelkiismereti szabadságért vívott harcoknak könyveit; áhitattal gondolunk azokra a protestáns hősökre, kik a máglyahalált is örömmel elszenvedték csak azért, hogy az evangélium diadalának utját előkészítsék a lelkiismereti szabadság áldásait jövő nemzedék számára biztosítsák. A tűz, melynek füstje megfojtotta, lángja égette őket, bizonyára nem kínozta testüket úgy, mint lelküket az a gondolat, és tudat hogy ezeket a kegyetlenségeket a szeretet jelvénye, a kereszt, alatt hajtják végre a sötétlelkületű csuhások. Képünkön látjuk a kopasz fejű barátot, a mint magasra tartja a keresztet; bizonyára imádkozott is. De imádságát csak ajka morzsolta le, szíve nem tudott róla; karja magasra emelte a szeretet jelvényét, a keresztet, de lelke a gyűlölet mocsarába sülyedt.

Leányomnak.

Menyasszony vagy, ifjuságodnak
A legvirágzóbb idején,
Lelkedben minden csupa álom,
Csupa vágy és édes remény.
Majd az élet sivatagában
Mennyi szétfoszlik belőle!
De boldog léssz, ha csak egy pár is
Elkísér a temetőbe.

Most boldog vagy tudom, hogy boldog,
Mert lelked csupán csak szeret,
Nem ütött azon még csalódás
Soha, soha fájó sebet.
De ha nem is vált be az élet
Mindent miben szíved bizik,
Még ha boldogtalan lennél is,
Te csak szeress mind a sirig,

Soha rossz szóval meg ne bántsád,
Akihez éltedet kötöd, —
Légy szelíd, nyájas, engedelmes,
Minden körülmények között.
Szenvedést így is hoz az élet;
De így könyebben viseled,
Ha tudod, hogy nem te ütötted,
Nem égnek úgy majd a sebek.

Örömet is majd ad az élet
És lesz biztosan bánatod —
Az égen is takarja felleg
Sokszor a ragyogó napot.
S imádkozni el ne felejtse
Örömben, buban egyaránt,
Örömed tisztább lesz és fájni
Nem fog úgy majd az, a mi bánt.

G. Diószeghy Mór.

H i r e k.

Olvasd a bibliát.

Jézus az igaz szőlőtő.

Márk. ev. 15., 2—8.

Jézus halála előtt utoljára volt együtt tanítványaival. Sokszor beszélt hozzájuk példabeszédekben, összehasonlította a jó pásztorral, vízzel, kenyérral stb.; mindazokban a hasonlatokban azt mutatta, hogy mit tesz ő mi értünk, de mikor most a szőlőtővel összehasonlíja magát, azt adja tudunkra, hogy mit vár mitőlünk, ha már az ő tanítványai akarunk lenni. Megmutatja, hogy az ő vele való közösség gyümölcsöt kell hogy teremjen, máskülönben nem tartozunk hozzá, méltók sem vagyunk az ő nevét viselni.

Arany mondás: Én választottalak titeket és rendelvelek titeket, hogy elmenvén gyümölcsöt teremjete és a ti gyümölcsötök megmaradjon. Ján. ev. 15., 16.

Oktató jegyzetek:

I. Az igaz szőlőtő. Az Izrael népe is szőlőtő volt (LXXX. Zsolt. 8—11.); de annak vesszei nem termettek jó gyümölcsöt, csak vadszőlőt, Jézus az igaz szőlőtő s a vesszők mind azok, kiket megváltott s a kik igazán hisznek ő benne. A vesszők tőle nyernek életet; csak addig virulnak, ameddig ő vele összekötésben vannak, a míg Jézus táplálja a mi lelkeinket az élet vízzel és az élet kenyérével. Mi vagyunk-e ilyen élő vesszők? Elszakadtunk-e minden más vadszőlőtől és Krisztusban élünk-e és ő mibennünk?

II. A terméktelen vessző. A szőlőtő csak a vesszőkön terem gyümölcsöt. Mi tőlünk emberektől várja az Isten, hogy őt dicsőítsük e földön, nemcsak levelekkel, hanem gyümölcsössel. Hogy miféle gyümölcs az, lásd Kolosséb. lev. 1., 10., 11. Miért van az, hogy nem mindenki termékeny vessző? A szőlőhegyen némelyik vesszőt meglepte a penészgomba, vagy a gyökereken rág valami féreg s elvonja a nedvet, hogy ne jusson a vesszőhöz. A keresztény ember terméketlenségének oka a bűn; néha olyan, a miről mindenki tud, néha oly vétek a mit titkon rejtegetünk szívünkben. Némelyik elbizakodva, önmagától és önjerejéből akar gyümölcsöt teremni; Jézus nélkül semmit nem cselekedhetünk. A terméktelen vesszőt elvágják és tüzre vetik. (L. Ezékiel 15., 1—4.) Miután belsőleg már elszakadt a Krisztustól mindig jobban eltávolodik tőle s a vége az örök halál.

III. A termékeny vessző. Ez marad a szőlőtővön; minden nap újra Jézushoz fordul új életerőért; s ezt Jézus soha sem tagadja meg tőle. Az ő teljességéből vettünk mindnyájan kegyelmet s kegyelemért. Bár nem tökéletes még a gyümölcs, sok hiba és vétek van még bennünk — de ha Jézusban maradunk, akkor mindig jobban megtisztulunk; a Krisztus vére elmosza vétkeinket; Isten az ő igéjével mint a kétélű fegyverrel megítéli gondolatainkat, szívünket; sőt sokszor szenvedésekkel sújt, hogy hogy több gyümölcsöt teremjünk. (Péter II. 1. 1., 3—8) És ha mi megmaradunk a Krisztusban, ő is megábrázoltatik bennünk (Gal. 4., 13.) s így a mi gyümölcsainkkal Krisztusnak jó illatja leszünk Isten tisztességére. (II. Kor. 2., 15.)

— **Hegedüs Sándor alapítványai.** Hegedüs Sándor, a dunántúli ev. ref. egyházkerület néhai főgondnoka, az egyházkerületnek összesen 20.800 korona alapítványt hagyott; nevezetesen tanítóképző: ösztöndíjra 28000 koronát, a pápai ref. nőnevelő-intézetnek 10000 korona, kollégiumbeli szegény tanulók és a teológusok segítségére 4000—4000 koronát. Az elhunyt végző akaratának megfelelően ez alapítványok közül első-

sorban a két utóbbit adta át most özvegy Hegedüs Sándorné. született Jókay Jolán ötödik százalékos takarékpénztári záloglevelekben Antal Gábor püspöknek.

— **Zsinati gyűlés.** Az 1904. november tizedikén megnyílt második budapesti országos református zsinat hetedik ülészakát, a mely az összes függő ügyek elintézésén kívül, a legfelsőbb jóváhagyással és megerősítéssel ellátott új egyházi törvények kihirdetésére lesz hivatva, Kun Bertalan püspök és báró Bánffy Dezső egyházkerületi főgondnok, mint az országos zsinat elnökei f. é. márczius hó 12-én reggeli $\frac{3}{4}$ 10 órakor fogják megnyitni Budapesten, az ügyvédi kamara Szemere-utcai épületében.

— **Rendelet a baptistákról.** A kultuszminister körrendeletet intézett valamennyi vármegyei és városi törvényhatósághoz, a melynek tartalma a következő: A baptista vallásfelekezetbe való belépés a főszolgabirónál, illetve polgármesternél jelentendő be, a ki ama egyházközség székhelye szerint illetékes, a melybe a fél belépni óhajt. Minthogy pedig ez időszert csak a budapesti baptista hitközség ismerhető el törvényesen megalakultnak, ennél fogva a baptista vallásfelekezetbe való belépés és pedig személyesen máshol, mint a budapesti polgármesternél be nem jelenthető. Ez időszert tehát valamely bevett vagy törvényesen elismert zállásfelekezeten kívül állók részéről a baptista vallásfelekezetbe való belépés iránt teljesített mindama bejelentések, a melyek az 1895. XLIII. törvénycikk és vonatkozó végrehajtási utasításának a 8. szakasza határozott rendelkezéseivel szemben nem személyesen és nem a székesfőváros polgármestere előtt történnek vagy történnek — érvénytelenek. A bevett vagy törvényesen elismert vallásfelekezetekről baptista vallásra való áttérés pedig szintén személyesen, még pedig ez időszert csak a budapesti baptista hitközség előjárójánál lévén bejelentengők, ez irányban a törvényhatóságok részéről külön intézkedés nem szükséges.

— **A Prot. Orsz. Árvaezgyesület** igazgató-választmánya dr. Kovácsy Sándor egyházi elnök vezetése alatt, 14 vál. tag jelenlétében ülést tartott, a melyen napirend előtt Kacziány János budapesti ev. esperes, választmányi tag, meleg szavakkal üdvözölte dr. Kovácsy Sándor elnököt abból az alkalomból, hogy őt a budapesti ref. egyház főgondnokká választotta. Az elnöki előterjesztések során örömmel értesült a választmány arról, hogy a választmányi hölgyek által rendezett karácsonyi gyűjtés 5700 koronát eredményezett. P. Horváth Zoltán titkár jelentéséből még azt is örömmel vette tudomásul a választmány, hogy a Protestáns Bál czimen rendezett tánczestély 5500 koronát jövedelmezett az árváknak. Az egyesület kiadásában megjelenő Prot. Árvaházi Naptárnak közel 2000 korona volt a jövedelme. A nevelésügyi bizottság javaslata alapján a választmány elrendelte az árvaházi iskola rendszeres inspekcióját s a tavaszi hónapokra Petri Elek, Farkas József, Szóts Farkas és Kacziány János vál. tagok vállalták el az iskola látogatását. A választmány a nevelésügyi bizottság javaslatára Tibély Margit tanítóőnök 200 korona korpótléket szavazott meg, és az árvafelvételi bizottság elnökének, Szilassy Aladárnak indokolt előterjesztésére Német Aranka, Boskó

Gabriella és Schweiger Ödön árvákat bevette az árvaházba, a kikkel az árvaházban nevelt árvák száma 102-re emelkedett.

— **Kivágták a temető fáit.** A famizériák nem szüntek meg ugyan véglegesen, de mindenesetre segített a tüzelő anyagban szűkölködő lakosságon a város tanácsa. A tanács a fahiány megszüntetésére, mint már megirtuk, úgy intézkedett, hogy fát rendelt idegenből. A debreczeni Független Ujság indítványozta a minap, hogy addig is, míg a fa mennyiség megérkezik, vágják ki a temető fáit. Ez meg is történt, a mennyiben úgy a Hatvan-utcai, mint a Kossuth-utcai temetőben hozzáláttak a fa irtáshoz. A tanács megengedte az egész szegénysofsu embereknek, hogy a fa hulladékokat s galyakat elvihetik. Képzeltetők hogy milyen óriási népvándorlás volt ma a temetőbe. A Hatvan-utcai temetőben több mint háromszáz ember tolongott. Nyolcz rendőr örködött a rendre. De bizony lehetetlen volt ott ilyesmiről álmódzni. A didergő emberek neki estek a kivágtott fáknak s cipelték magukkal. A rendőrök hiába tiltakoztak ez ellen. A fa után való vágytól felcsigázott emberek ölni is képesek lettek volna, ha meggátolják őket abban, hogy fát ne vihessenek. Mindazonáltal véres harc fejlődött ki a rendőrök és a fa hiányban szenvedők között. Végül is megerősített rendőrcsapat szerelte le a verekedőket. Február 22-én volt az utolsó árverés a Hatvan-utcai temető kivágtott fáira, összesen eddig bejött 13000 korona.

— **A jezsuiták Ausztriában és Magyarországon.** A jezsuiták osztrák magyar rendtartományának most megjelent névtára szerint a rendtartományban van 12 rezidencia, 1 stáció, 6 kollégium, 5 domus probationis, 1 szeminárium, 366 páterrel, 126 növendékkel, és 235 koadjutorral, összesen 727 rendtaggal. A magyarországi rendházak a következők: a budapesti rezidencia (10 páter és 5 koadjutor); a kalocsai kollégium (25 páter, 15 növendék és 16 koadjutor); a kapornoki rezidencia (3 páter és 8 koadjutor); a pozsonyi kollégium (21 páter, 41 növendék és 9 koadjutor); szatmári rezidencia és konviktus (6 páter, 1 növendék és 7 koadjutor); a nagyszombati domus probationis (15 páter, 8 növendék, 22 koadjutor). Az összefoglaló kimutatás szerint 1906-ban volt összesen 7310 páter, 4376 növendék, 3975 koadjutor, tehát összesen 15661 rendtag, kik 5 asszisztenciába voltak beosztva. Minden asszisztencia 5 provinciát foglal magában. Vannak tehát, hála Istennek elegenden ebben a szép hazában, meg mindenfelé is. Nem kell félni hogy kipusztulnak.

— **Iskolák az erdőben.** A Kolozsivárt megjelenő derék tanügyi lap a Család és Iskola érdekes perspektívát mutat a jövő tanügyéről, Arról van szó, hogy tavasztól kezdve a szabadban tanítanak egyes külföldi városokban. Nem az iskola falai közt aszalodnak a gyerekek, hanem városokhoz közel fekvő erdőkben

tanítanak. Külföldről van szó, vajjon nem lehetne nálunk megkísérteni a dolgot. Ime a példa, melyet követni lehetne: Charlottenburg kezdeményezésére több nagyobb németországi és svájci város a gyenge testalkatú, vérszegény, vézna iskolás gyermekek egészségét helyreállítandó: ezek részére a közeli erdőkben állított iskolát s májustól szeptemberig ezekbe járattja s ott taníttatja a beteges gyermekeket. A tanítási órák számát megapasztották e tanulóknál, kik a nappal nagy részét a szabadban töltik sétálgatva, játszva az árnyas fák alatt, vagy alásznak, fekszenek a kényelmes hordozható ágyakon s kényelmes székeken. A gyermekek különben haza járnak aludni, ott is vacsoráznak reggeliznek, délelőtti és délutáni ozonájokról, valamint ebédjükéről a város gondoskodik. Ott főzet nekik az erdőben. Reggelenként meghatározott időben és helyen összegyülekeznek a sápadt gyerekek s utcai különvonatokon vagy kocsikon tanítóik, illetőleg tanítónők kíséretében utaznak ki a városból s azután esetleg gyalogolna is még egy kicsit. Különben pl. ¼ órát bent az erdőben fekvő iskoláig. ¾ órakor kezdődik a tanítás és tart 12-ig. Az egyik ¼ óra közben uzsona van. Ebéd után több órai pihenő, mire tejből és vajjas kenyérből álló ozsonna következik. után 4-6 óráig természetrajzi magyarázatokkal kísért séta az erdőben. 6 órakor indulás vissza hazafelé. A tanítás szép időben kint a szabadban, rossz időjárás-kor pedig barakkokban tartják. A tanítás erény a tanítók szerint sokkal kedvezőbb, mint a városi iskolákban volt. A tiszta levegőben való tartózkodás, az egyszerű, de egészséges élelmezés, a munka és pihenés váltakozása pedig valóban alkalmas föltételei a beteges iskolás gyermekek egészsége helyreállításának.

A tárogató meséje.*)

Volt egyszer egy király, aki nagyon ismerte a boldogtalanságot s azért szerette volna legalább népét boldoggá tenni.

Ezért tanácsadókat rendelt maga mellé, de ezek oly sokféle tanácsot adtak neki, hogy néha alig tudja melyikét kövesse.

Egy este fáradtan üldögélt a király palotája kertjében, mely egy nagy folyó és nagy város felett a hegytetőn volt építve.

A nagy város tömegén és az ezernyi lámpafénnyel a távolba mélyedt tekintete, a messze elterülő rónaságba, melynek egyszerű népe a faluk és tanják falai közt szendergett.

Ugy tetszik e pillanatban a királynak, mintha népe szívverését hallaná.

Pedig egy jós valamikor azt jövendölte, hogy boldog lesz ez a király, aki népének szíve lüktetését meghallja s népét is boldogná fogja tenni.

*) Vaday József „Rákóczy és Kuruczvilág” című művének bevezetéséből.

S a rónaság nemzetének szívverésével az éjszaka csodás fátyolai ezüst ködök gyanánt szállottak a magasba, — a király felé.

S egyszerre, mintha megnyílt volna az ég kárpitja, fényes alakok lépnek ki a Tejut fátyolából s robogó paripákon jönnek, közelednek a magasban.

Drágakövektől csillogó fényes ruházatu lovagok léptetnek sorban előre.

A légi csapat élén zászlós kürtöket fuvó harsonások léptetnek, de a hangjok nem hallik.

A harsona helyett azonban csodálatos édesbúsnóta ébred az valami fuvó hangszere. Csakhamar eltűnik a tárogató. Ez az egyetlen hang, mely az égi látományból a királyhoz hatol. Aztán eltűnik az egész jelenet.

E csodás hangszer mintha megbüvölte volna a királyt. A látomány eltűnése után is hallja annak hangjait s másnap maga elé hivatja miniszterét és megparancsolja neki, hogy menjen el és keressen az országban olyan hangszert, melyen azokat a bűbájos nótákat el lehet fujni.

A miniszter elindult és felkutatott minden zengugot, régiségtárt, — talált is sokféle fuvóhangszert, de az igazi tárogatót csak nem lelta sehol.

Pedig egynek csak muszáj lenni valahol!

Amint egy múzeumban keresgélve ráesteledett, — a miniszter leült egy karosszékebe pihenni és bágyadtan, csüggedten nézett maga elé.

— Holnap megint üres kézzel megyek a király elé mondá, mintegy a sarokban álló páncélos lovag alakjához beszélve.

Am, a vaskebelbe mintha szánalom ébredne; a vasas vitéz kilép a sarokból és kemény, katonás hangon így válaszol a miniszternek:

— Nem is fogsz te arra rátalálni sohasem, mert a muzeumokban többnyire hamisított tárgyak vannak. Nincs már itt valódi tárogató! Hanem eredj át a szomszéd terembe, — ott a mosoly levélpapírok kötegei közt olvasgat egy ember, az lelte meg az igazi tárogatót, csak ő tudja azt igazán megszólaltatni.

A miniszter elsietett a másik terembe s ott megtalálta a nagy Tárogatót.

Hallod-e ember! Nekem a tárogatódat azonnal add ide, mert nagy szükségem van rá.

— Barátom, az nem neked való, nem tudod te azt megfujni. Eredj és pikuláztass magadnak akivel tudsz!

Ebben igazad lehet, — de talán mégis megmondhatnád a dolgot, mert én fuvathatok nótákat sokféle pikulással, de ebbe a hangszerbe a király akarna belefujni s annak nem vihetek akármiféle furulyát.

Hát az már más! Ha a király akar belefujni, — akkor szívesen eviszem én magam neki, — de tud meg, hogy ha a király ebbe a hangszerbe belefuj: arra a hangra halottak fognak feltámadni.

Annál jobb, legalább nem kell az ítéletnapjára várniok, mondá a miniszter s elindult, nagy örömmel vivén magával a tárogatót embert.

Öreg este lett, mire a királyi palotához felértek. A király megint ott üldögélt virágos kertjében, a rózsalugasok alatt s lenézegetett a nagy folyóra, nagy városra, nagy rónaságra, mely a királyi palota alatt terjengett.

A miniszter nagy hajlongások között elébe lépett és letette a tárogatót a király lábai elé.

— Felséges uram, ime itt van az igazi tárogató!

A király felvette és nagyon megörült. Nézegette, nézegette s mielőtt belefujt volna, megkérdezte a minisztert, hogy hol vette ezt a hangszert.

A miniszter elmondott mindent s bemutatta a tárogató emberét is, hogy ime, ezé a tárogató.

— Hogy találtál erre jó ember? — kérde a király.

Ugy találtam, felséges uram, hogy egy öreg, ősz ember megmondta nekem álmomban: találni fogsz egy fából való fuvóhangszert, melynek szavára virágok fakadnak a kopár sziklán is, — de ha egyszer egy király fuj bele: arra halottak támadnak fel.

A király elálmélkodott erre a beszédre s most már szívére szoritotta a bűvös hangszert.

— Nohát ezt már most én meg fogom fujni. Ide hallgassatok!

S megtörtént a csoda.

A magyar király belefujt a tárogatóba s hangzott a mélabus nóta a nagy város és mérhetetlen rónaság fölött, melyen a magyar nemzet szive lüktetése száll az egek fölé. Az esti szél szárnyára vette, kelet felé vitte és szállott a tárogatóhang messze hegyek között bugva. reszketve nagy Törökországig.

S a csodás hangokra megremegnek a bujdosó magyarok roskadozó sirjai. Megdobannak a porladó szívek Fölemelik sirjaik fedőkövét Rákóczi, Thököly, Zrinyi Ilona és az ébredező száműzöttek s felkél az egész társaság. Robogó paripákon emelkedik a magasba s utrakél a Tejuton Nagy Magyarországra felé.

A Tárogatósnak igaza volt.

Egy király fujt a tárogatóba s föltámadtak a halottak és hazajöttek nagy Törökországból, ahol oly régen porladoztak. II. Rákóczi Ferenc, Zrinyi Ilona és Thököly Imre.

S boldogok voltak a király, a nemzet és a feltámadt halottak, de talán legboldogabb a Tárogató, mert ő tett boldoggá mindenkit!

A Dr. Schmidt G. főtörzsorvos és physikus által feltalált hires

FÜL-OLAJ

megszüntet gyorsan és alaposan időközi **süketiséget, fülfolást, zúgást és nehézhallást** meg idült esetekben is. Ára üvegenként használati utasítással 2 frt. Kapható **Debreczenben, Kossuth-ntéza 8. szám** az „Arany Egyszarvu“-hoz című gyógyszer-tárban.

Agrár takarékpénztár r. t. Maros-Vásárhelyt.

Teljesen befizetett részvénytőke egy millió kor.
Fiokintézetek és kirendeltségek: Csíkszereda, Gyergyó-szentmiklós, Marosludas, Marosujvár, Nyárádszereda, Parajd, Sz.-Udvarhely és Székely-Keresztur.

Van szerencsénk értesíteni, hogy Széchényi téri intézeti házunk földszinti sarokhelyiségében külön

Bank és Pénzváltó-üzletet

létesítettünk, melynek üzletköre a következő:

1. **Értékpapírok, idogénpénzek** és érmeke vétele és eladása.

2. **Tőzsdei megbízások** teljesítése.

3. **Sorsjegyek eladása letétjegyre** csekély foglaló lefizetése ellenében, a fennmaradó vételárt az intézet mérsékelt kamat mellett kölcsön adja, — akár pedig egyenlő havi **részletfizetésre** is. — Az első részlet lefizetése után a sorsjegyekre eső nyereség már a bevételt illeti.

4. **Sorsjegy igérvények** kibocsátása minden huzásra.

5. **Árfolyam veszteség elleni biztosítás.**

6. **Kisorsolt sorsjegyek** és egyéb sorsolt értékpapírok beváltása.

7. **Előlegek nyújtása értékpapírokra** a legmérsékeltbb kamat mellett.

8. **Osztlysorsjegyek** előirásítása.

9. **Takarékbetétek** vétele könyvecskékre, folyó- és cheque számlára.

10. **Szelvények** beváltása és új szelvények beszerzése.

11. **Utalványok és hitellevelek kiállítás**a bel és külföldi piacokra.

12. **Letétek.** Elfogadunk értékpapírokat, okmányokat kezelésre vagy lepecsételt csomagban megőrzésre mérsékelt díj mellett.

13. **Magánpénztárak (Safe deposit)** Értékpapírok okmányok, ékszerek, végrendeletek stb, tűz- és betörésmentes megőrzésére szolgáló rekeszek olcsó díj melletti bérbeadása.

14. **Költségmentes megvizsgálása** sorsjegyek és mindennemű sorsolás alá eső értékpapírok huzásának.

15. **Kivándorlóktól érkező** pénzek, utalványok és chequek legolcsóbb beváltási helye.

Foglalkozunk egyáltalán mindazzal, a mi a bank- és pénzváltó üzlet körébe vág és szívesen szolgálunk elvilágosítással és utbaigazításokkal.

pénzváltó üzlet hivatalos órái:

délelőtt 8—1 óráig

délután 3—6 óráig.

Agrár Takarékpénztár Részvénytársaság
Maros Vásárhelyt.

FERENCZ JÓZSEF KESERÜVIZ

AZ EGYEDÜL ELISMERT KELLEMEZS IZÜ TERMÉSZETES
HASHAJTÓSZER.

„VASÁRNPAP“

EGYHÁZTÁRSADALMI KÉPES HETILAP.

== AZ ERDÉLYI REFORMÁTUS EGYHÁZKERÜLET EGYHÁZI ÉRTEKEZLETÉNEK KIADÁSA. ==

Szerkesztik : Tóthfalusi József ref. lelkész és Paál Gusztáv ref. koll. tanár, Maros-Vásárhelyt.

Mi a „Vasárnap“ célja ?

A „Vasárnap“ célja az, hogy legyen a mi olvasni tudó és olvasni szerető magyar és első sorban erdélyi református magyar véreinknek komoly irányu, egészséges szellemi táplálékot adó, a világ dolgairól helyesen tájékoztató olvasmánya, a melyből tápot merítsen hitének, vallásos szükségletének; megismertesse teendőivel, hogy azok teljesítése által igaz keresztyén magyar ember lehessen.

Hogyan fizessünk elő a „Vasárnapra“ ?

A „Vasárnap“ előfizetési díja egész évre 4 korona, félévre 2 kor., negyedévre 1 korona. Előfizetünk úgy, hogy a megfelelő előfizetési díjat postán utalványozva a „Vasárnap“ kiadóhivatala címére Maros-Vásárhelyt, Szentgyörgy-utcza 9. sz. címre elküldjük. A megrendelést czélszerűen eszközölheti mindenki a maga illetékes lelkésze útján is, a ki szívesen fogja az előfizetési díjat hozzánk elküldeni.

Ne hanyagoljuk el a megrendelést, hogy a lap küldésében fennakadás ne álljon elé.

A „Vasárnap“ jutányos áron hirdetésekét is elfogad.

